

PIK ЗВОБОДА 1916

"СВОБОДА"
"LIBERTY"

ВИХОДИТЬ ТРИ РАЗИ НА ТИЖДЕНЬ
вівторок, четвер і субота,

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Всі листи, замовлення і реклама наділяються на адресу "СВОБОДА".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1916

"СВОБОДА"
"LIBERTY"

the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союзу -- "СВОБОДА" -- Official organ of Ukrainian National Association.

PIK XXIV. ДЖЕРЗИ СІТІ, Н. Дж., субота 15-го січня 1916. Ч. 7. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, January 15, 1916. No. 7.

ЧОРНОГОРА ПРОСИТЬ АВСТРІЮ О МИР.

На горі Ловчин Австрійці здобули 49 гармат.

Москалі стратили в битві над границею Буковини 800 в убитих.

В Мексику замордовано 27 Американців.

ВІЙНА НА БАЛКАНАХ:

ЧОРНОГОРА ПРОСИТЬ АВСТРІЮ О МИР.

ЛОЦІОН, 13 січня. — Рапорти з останніх днів приносять вісти про перемогу Австрійців в Чорногорі.

Нині вночі надійшла вість, що між Австрією та Чорногорією прийшло до завершення Аустра (розсуду). Чорногора признала Австрію побідником і перейшла зовсім під її контроль.

Урядового потвердження цієї вісти ще нема.

НА ГОРІ ЛОВЧИН ЗДОБУЛИ АВСТРІЙЦІ 49 ГАРМАТ.

ВІДНІСЬ, 12 січня. — Міністерство війни подає отсі урядові вісти:

Гора Ловчин здобута нашими військами по 5-денній обстрілюванню її гарматами з фортирніости в Натарі і гарматами воєнних карабілів. Крім сего добру службу віддавала також і полева артилерія. По знищенню першої оборонної лінії Чорногорці пішли наші війська приступом. Чорногорці стратили багато людей в убитих і ранених. Опісля взяли наші війська приступом другу боеву лінію, яка находилась ся здовж верха гори Ловчин, почим ціла гора опинилась ся в руках наших військ.

Воєнна добыча, яку найдено на горі Ловчин, є велика: 49 танжиків і лешних гармат, велика скількість амуніції і інших воєнних матеріялів. Утеча Чорногорців відбувалась ся так скоро, що вони не мали часу навіть знищити гармат і амуніції. Наші війська отстрілювали опісля Чорногорців їх власними гарматами.

СТОЛИЦЯ ЧОРНОГОРИ, ЦЕТИНСЬКІ, ПЕРЕД УПАДКОМ.

ЦІМ, 12 січня. — Австрійські війська посувають ся далше в гліб Чорногори. По занятю гори Ловчин є вони віддалені від Цетиня, столиці Чорногори, всего 6 кілометрів. Комоді години можна надіятися ся упадку столиці, тип більше, що гора Ловчин панує над Цетинем (гора Ловчин лежить о 1000 метрів вище ніж є положене Цетинє).

Обіду чорногорського правителя отсі всі архіви перевезено з Цетиня до Скутарі.

НАСТУП СОЮЗНИХ ВІЙСК НА СОЛУНЬ ВЖЕ РОЗПОЧАВ СЯ.

АТЕНА (Греція), 13 січня. — Супротивній армії Англії і Франції в коло Солуня, якої ому очікують на 600,000 людей (300,000 військ, прибуло тут 300,000), стоить три голівні армії союзних військ. В центрі (доля Дойран і Гевогелі) стоить болгарська армія, на західнім крилі (доля Монастира) німецька, а на східнім армія турецька.

Болгарська артилерія розпочала сильне обстрілюванне ворожих становців. З великою надією є, що се є вступом до головної наступу на Солунь.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

АВСТРІЙЦІ ВІДБИЛИ 6 РОСІЙСЬКИХ НАПАДІВ НА ГРАНИЦІ БУКОВИНИ — 800 УБИТИХ МОСКАЛІВ.

ВІДНІСЬ, 12 січня. — Австрійські генеральний штаб подає отсі урядові вісти:

Бесарабська границя була вчера місцем дуже завязитої битви. Зараз популюди Москалі стали сильно обстрілювати наші становича. Три години опісля розпочали Москалі напади при помочі піхоти. Пять нападів було раз по раз.

О 10-ти годині ввечерю перше прийшло шестий напад. Москалі пішли в кількох лавах проти наших становців. Цільний огонь нашої артилерії ударив на всі напади Москалів. Неприятель був приневолений утїкати в неладі назад. Його страти були дуже великі. Побіди одним нашим ровом лежало на побовесичі 800 убитих Москалів.

МАКЕНЗЕН В ЧЕРНІВЦІХ.

ПІСТРОГРАД, 12 січня. — «Новое Время» доносить, що генерал Макензен прибув до Черновців і обрав голову команду над німецькими і австрійськими військами. Макензю нагородили три величезні армії (на Буковині, у східній Галичині і на Волині), призначені до нового наступу проти Росії.

Таку вість подає російська часопись. В сій спій приотвердилась російська преса до будучого на сіх терені війни, а передісім хоч є свій спосіб опрадатити нещадку штурму занепокоєного наступу на Галичину.

ПОГОЛОСКА ПРО ЗДОБУТЕ САДАГОРИ.

ЛОЦІОН, 12 січня. — Кореспондент англійської часописи «Дейлі Мейл» доносить, що російські війська заняли вже Садагору і загрожують Чернівцям.

Місто Садагора лежить 15 кілометрів від границі Бесарабії, а 6 кілометрів на північ від Чернівців.

З огляду на се, що по заняті Садагори не загале австрійський армії російський урядовий штаб, тому отсі мить нагадує на зачатку поголоску останній раз з Петроградом занежить пришищю гарматами Топольові і Радацьку, але про Садагору і Чернівці нема жадної згадки.

В МЕКСИКУ ЗАМОРДОВАНО 27 АМЕРИКАНЦІВ.

ВАШІНГТОН, 12 січня. — Урядовий штаб подає вість про замордовані 27 американських громадян в околиці Чівави (в Мексикі).

Бандя, належача до ген. Віллі, напала на залізничний поїзд, який їхали Американці до копальні коло Чівави. Бандити вивольили жертви з возів і помордували їх, оставляючи їх тіла на залізничній шляху.

Американське правительство звязало мексиканського президента Карранцу, щоби поховив і покарав бандитів.

Американські політики звязують правительство до оружної інтервенції в Мексику.

РУІНА В НАШІМ РІДНІМ КРАЮ.

ЗНИЩЕННЯ НА ЗАНЯТИХ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ.

Через Новель до Холму.

Один Польк описує ось як свої вражіння по дорозі до воєнськїй і холмськїй землі. Перший раз маю виїхати за австрійську границю в напрямі шль, де щойно перед тижнями рили землю гранати і довіч ради воєнків дуже могутних держав синнали на себє сталевим горохом. Низина до Ковеля якякучу темер якесь пригноблюючо сумне вражіння. Околиця довержує без вірашу, немов замучена; нечуття, ніякого, десь-де, десь стоить пустою розважнені доми. Двери вирвані або відчинені, вікна торні від шлю, а сорочина без людськїх слухотодом. Зате дрібними плямами освітлює тут і там гроби воєнків. Там скривлені білий православний хрестик, пошарпане дощем како пруського воєнка, котре безнадійно звисає. А кертчиним воєнків ровів без числа. Опні добре пригтовані, старанно вибудовані; північ, очевидно, дражкою рукою копані, з поспіхом; земля викинена в неладі, першою, з запеклотою. Останні з них найбільше в лісах. Одного ліса, гушні дерев не промрують Москалі, аби не викопати ся в останній хвилі та не відграбитися ся військом, що викладані його.

В урядових звітах читало ся так глядко про боротьбу австрійських військ на Волині, але величаною боеву працю тих військ розуміють ся щойно тепер, коли бачить ся смертоносні рови та окопні стіки, розпінати тут по полях і лісах. Видно, що Москалі збули працювати ся тут землі й... уступали. Найбільше стерегли залізничної лінії та в часі відвороту найбільше шарпали її. Ні на самім торні, ні побіч нього не знати навіть сліду сєї діяльности знищення. Залізничний поїзд осуваєть ся так свободно і певно як у глинобиті держави. Татарові поїзди минають ся з доглядното зовсім правильного руху.

Приїждимо до Турника. Тут дошва перерва в пологорж, тому розглядіємо ся по містечку. Доми татарові, деревляні. Християнське населене втідило, остали ся тільки Жиди. Півні жиньство не високої, а цінь яка навіть дуже низькі. Великого, товстого барана можна купити за 4 корони. Чверть барана а гарним м'ясом коштує 1 кор. 20 сот. В часдинній продажі кілограм 80 сот. За гарного вола давали живітькі дитини 300 корон, а що тора було ще до того знизали. Горькі, кава, чомо жовта дещати, але вже по галицьких цінах. При закупні населене дещо не допріє до «загрозничим» худим. Бульба гарна, де дорога. І не дивно. Сотні дещати, засаднені бульбою, доми ле дітанні людською рукою. Коли їдуть ся залізницею, бачить ся мільями баробальні поля, котрих доми нікто не рушив митрою. Властник вихили і їх праця марде в полі. Той опісля се вже на землі, а на воєнських полях видно неабрабе збіжє, що гинє; пшениця, мито, ячмінь. Завже збіжє на просторі якійсь дещати гинє в колах Австрійськїх опочаєній границі з Польскою, щоби

зібрати плоди, одначе їх замало на такі великі простори, бо без передачі марніють тисячі дещати збіжє.

Маріє і вірний товариш людині — це. Громади опущених, згодоліть, псів волочать ся по полях. Коли надійде хмарна ніч, тоді недалеко стації підходять до освітлених вікон поїздів довіч, великі британі і вичуть. Але так вичуть, що мороз їде по костях. Стоті довітм рямом під стацією та з відкритий шапек видать такіх болісний збіжє, що довог не можна забуть їх вгта. Воєнкї також розуміють війну.

Ліси, пребогаті, просторі сіножаті, пусті. Можна диним і ночами блукати по них зі стрільбою, а в побачинні гітальки, ні звірати. Ходичи в величезних округних лісах декілька днів, ми бачили тільки два фазани. Деколи перелетить дрібна пташина, зрештою гробова мовчанка. Хати лісничих пусті. Але зате в повітрі здіймають ся по хвилі стада ворон і великих круків. Коли їдуть ся самітмо через поле, ворони кружать над людиною низко, вперто, відзиваючи ся якимось задревлілим краканням, що скривить, а подібне до раханья старої роухи. Одначе не вагають ся кидатися. Але ладно, навіть у великих масах, розкохлюють у декількох годинах.

Сподівали ся в минулих днях богатого журу. Тут у Турнику Москалі укринили ся дуже сильно. Російські стрілецькі рови оточують гарним шкелом Турник. На дво гарно збудовані окопи. Рови висоти зроста мушниц прикриті дахом з грубих кружликів і обложено грубо деревом. Дах має грубостві коло метра. До ровів ведуть хідники так збудовані, що можуть також служити за стрілецькі рови. Перед ровами тягнуть ся засіки з кільчатих дротів у трох рядах. Становича такі, що можна в них відержати дешигратну перевагу. І саме те дивне, що в Турнику нема гробів полягалих. Саме тому, що тут не було ніякої битви. Австрійські війська замість здобувати сильні становича Москалі зашли їх а боку та привели до них противника уступити без бою.

Описуємо сумний Турник і додиємо до Новля. Але до міста далеко від стації, не видно його. Довертуть тища та безнадійний сум. Недалеко боева лінія, тут гармат повинен чути ся, тимчасом ніщо... Тільки протяжний світль льоконитий перебіває по цивилтару тїту.

Через боково дрібних стайчик доїждимо до Холми. Доїждимо до ріки Ребру дуже довгого мосту, страшно пошарпанувані, лежать у воді. Попови переїждимо через довгий деревляний міст. І ось на овіді показуєть ся маса каменів, над якими панує шість церков великих баням. Се столиця українського наслідка, над январовленем котрого з таким завязатем працювали і працюють наші два найбійші воєнкї.

ЯК МОСКАЛІ ГОСПОДАРИЛИ В СЕРНКАХ ДОЛЖИНИ (ПОВ. РОГАТИН).

Понизше наведений лист писала Катерина Підсальна (Сернин должині, пов. Рогатин) до своїх братів Гавриля і Івана в Олісн. Н. Й. Лист писаний 23. падолста 1915 р.

Дорогі Братя!

Доншу Вам відомість о наших здороллю. Ми, Богу джуквати, здорові. Поводить ся нам дуже сумно, бо не маємо ні коней, ні корови, — лишили ся без нічого. Дині Москалі все нам забрали.

Вне рік минув, як війна у нас зачала ся. Вторі перед празником в середу ми утікали з дому, бо люди горювали, що Москалі будуть різати. На саямі празник ми мусили полати йму. Думали, що вже з ям живі не вийдемо. На четвертий день мамуна вернули до хати, то Москалі порозбивали скрині, образи і годинник.

Як Москалі утітали, то тоді дуже рабували. Зі всіх сіл Москалі забрали дзвони; у нас також. Вночі вляли Москалі до села і позабирали корови. В нас забрали всю худобу. Невістка Ганька загнала корови в ріку. Як ми не хотіли Москалям дати коров, то вони нас дуже біли нагайками і не дали ані центя ні за корови ні за коні.

Дня 21. падолста забрали всіх хлопців до війська. В селі був великий плач і завід.

Тепер як прийдемо до червин, то так чогось сумно. Ні людей, ні дзвонів. Іван пішов на війну, то Бог знає, чи поверне. Писав до дому, що він є на боєвій лінії та що здоровий. (Він служить при Січових Стрільцях).

Поздоровляю Вас, до милого побачення.

Ваша сестра Катерина Підсальна.

ПОЧАТ ДО СТАРОГО КРАЮ.

«Медан» відходить до Голландії в суботу (15. січня).

«Драматифора» відходить до Швеції в понеділок (17. січня).

ПОЧАТ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

«Ню Амстердам» приходить до Нью Йорку в суботу (15. січня).

«Нордан» приходить до Нью Йорку в четвер (20. січня).

«Християніфор» приходить до Нью Йорку в п'ятницю (21. січня).

Американське-Українське Бюро.

ДО КАНАДСЬКИХ ПЕРЕДЛАТНИКІВ НАШОТ ЧАСОНИК!

Від часу до часу одержуємо листи від канадських Українців з запитани, добу їм не присилають ся газети, хоч вони вже прислали передлатку.

Хочемо отчим понятиям всім інтересованим, що се дієть ся не з нашої вини. Як знаємо, во листи з Канади тепер мусять переходити урядову цензуру, яка, очевидно, обізнає допущені листи. Не вразь лувать ся, що лист опинять ся в руках і вільна тїварі. З уваги на те, що потрібно бути терпеливими і виробувати, а для опинення перелатку в високий ясопис порадимо було би Канадцям вислати передлатку вільнодїє ніж попередня передлатка опинять ся.

Адміністрація «Свобода».

Ой в ліску

Ой в ліску, в ліску, на жовтій ліску,
Гей дай Боже!

Пам'ятний вечір

Минув рік з того часу, як ради У. С. С. виїхали з села Городиці та Сграбичева...

Козаки у волососі.

О. Андрій Сумик, парох Волосова, в надвірницькому повіті, так описує гошню козаків у себе:

За часів того часу, як ради У. С. С. виїхали з села Городиці та Сграбичева, козаки були в ліску, в ліску, на жовтій ліску...

лі стілько. Кожний звернув очі на безоднінах.
Шановні Панове! — говорила він до нас...

На тім закінчилися всі бесіди.
В ерім вугті зібран єв жургон зобителів...

Кожний новий член У. Н. Союзу, котрий вступає в члени найдалше до кінця сього місяця...

А де-ж ти брала миленьку, миленьку?

А де-ж ти брала, миленьку, миленьку?
А в бусах не в ян залосилась?

Why Canada Fights.

NOT BECAUSE ENGLAND DEMANDS IT, BUT BECAUSE SHE WILLS TO IT.
To the Editor of the New York Times:

Ой забарив ся місяць у крузі.

Ой забарив ся місяць у крузі,
Ой дай Боже!

НІМЕЦЬКИЙ ЦІСАР: Чому ж ти, царю, не їси, з якого п'яний вино розливаєш?
ТУРЕЦЬКИЙ СУЛТАН: Своє не смакує, царю, га?
ЦАР: В яке кусає і полизав червоним вином і явсь там тверде, що не можу вкусити. Або я вже тамий незданий, або така справа нестравна!

CHRISTMAS IN EUROPE.
KAISER: Why don't you eat, Tsar, your supper?
SULTAN: Don't you like, Tsar, your own roast? Is it not tasty enough?
TSAR: I cannot, it is too hard for me!

Чи дома, дома господаренько?

Чи дома, дома господаренько?
Гей дай Боже!

